

*КОЛОНКА ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА***ПІДГОТОВКА ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ ЗА ОСВІТНЬО-НАУКОВОЮ ПРОГРАМОЮ «СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЇ)»***EDITOR-IN-CHIEF COLUMN***DOCTOR OF PHILOSOPHY TRAINING THROUGH THE EDUCATIONAL AND SCIENTIFIC PROGRAM 'SECONDARY EDUCATION (LABOR EDUCATION AND TECHNOLOGY)'**

Реалізація освітньо-наукової програми (далі – ОНП) забезпечує створення особистісно орієнтованого освітнього простору для здобуття третього рівня вищої освіти (доктор філософії) за спеціальністю 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями), галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка». Потреба в ОНП виникла у зв'язку з необхідністю підготовки науково-педагогічних кадрів для Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка (далі – ПНПУ) з метою створення кадрового резерву викладачів, а також фахівців вищої кваліфікації для діяльності в технологічній освітній галузі регіону. Передумови розроблення ОНП: ефективне функціонування аспірантури (з 1992 р.) та становлення науково-педагогічних шкіл ПНПУ. Упродовж 1992-2020 рр. з педагогічних спеціальностей в університеті підготовлено й захищено близько 255 кандидатських і біля 25 докторських дисертацій.

У ПНПУ з 2017 р. діє спеціалізована вчена рада К 44.053.02 за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика трудового навчання.

ОНП створено на виконання основних нормативних документів, що регулюють підготовку здобувачів освіти за третім рівнем вищої освіти Закон України «Про вищу освіту», Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23 березня 2016 р. № 261; Постанова Кабінету Міністрів України

Implementation of the educational and scientific program (hereinafter – the ESP) provides the creation of a person-centered educational space for obtaining the third level of higher education (Doctor of Philosophy) in the specialty 014 Secondary education 'Subject specialties,' field of knowledge 01 'Education/Pedagogy.' The need for the ESP arose out of necessity to train scientific and pedagogical staff for Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University (hereinafter – PNPU) in order to create a staff reserve of lecturers and highly qualified specialists for activities in the technological educational field of the region. A prerequisite for the ESP development is the effective functioning of postgraduate studies (since 1992) and the formation of scientific and pedagogical schools of PNPU. During 1992-2020, about 255 candidate dissertations and about 25 doctoral dissertations were prepared and defended in pedagogical specialties at the university.

It has been a specialized academic board К 44.053.02 in the specialty 13.00.02 – theory and methods of labor training in PNPU since 2017.

The ESP is developed to comply with the main regulations governing the student training at the third level of higher education, in particular The Law of Ukraine 'On Higher Education,' The Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine 'On Approval of the Procedure for Training Doctor of Philosophy and Doctor of Science in Higher Education Institutions (Scientific Institutions)' dated March 23, 2016, № 261; Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine 'On Conducting an Experiment to Award the

«Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» від 6 березня 2019 р. № 167 та ін.). До розробки ОНП залучалися представники академічної спільноти, професорсько-викладацький склад університету, здобувачі вищої освіти, роботодавці. ОНП затверджено рішенням ученої ради ПНПУ від 22.06.2017 р. (протокол № 17) і введено в дію з 01.09.2017 р. оновлено у 2018 р., 2019 р. та 2020 р. (затверджено рішеннями ученої ради ПНПУ від 26 квітня 2018 р., протокол №13; від 25.04.2019 р., протокол №11; від 30.06.2020 р., протокол №16). Розробники ОНП: Титаренко Валентина Петрівна, докторка педагогічних наук, професорка, професорка кафедри теорії і методики технологічної освіти, декан факультету технологій та дизайну Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка; Цина Андрій Юрійович – доктор педагогічних наук, професор, професор, завідувач кафедри теорії і методики технологічної освіти; Гриценко Лариса Олександрівна – кандидатка педагогічних наук, доцентка, доцентка кафедри теорії і методики технологічної освіти Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка; Буйдіна Олена Олександрівна – кандидатка педагогічних наук, завідувачка кафедри методики змісту освіти Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти ім. М.В. Остроградського; Лисенко Лариса Петрівна – аспірантка кафедри теорії і методики технологічної освіти Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

ОНП Середня освіта (Трудове навчання та технології) розроблена та реалізується в Україні тільки в ПНПУ, спрямована на формування загальних і фахових компетентностей, що достатні для продукування нових ідей у галузі 01 Освіта / Педагогіка, для розв'язання комплексних проблем у професійно-педагогічній та дослідницько-інноваційній діяльності, оволодіння методологією наукової діяльності зі спеціальності, а також

Degree of Doctor of Philosophy' dated March 6, 2019, № 167, etc.). Representatives of the academic community, university staff, applicants for higher education, employers were involved in the ESP development. The ESP was approved by the decision of PNPУ Academic Council dated June, 22, 2017 (minutes № 17) and entered into force on September 1, 2017, and updated in 2018, 2019, and 2020 (approved by the decisions of PNPУ Academic Council dated April 26, 2018, Minutes 13 dated April 25, 2019, (minutes № 11 dated June 30, 2020, (minutes № 16). The ESP developers are Tytarenko Valentyna Petrivna – Doctor of Pedagogical Sciences, Full Professor, Professor of the Department of Theory and Methods of Technological Education, Dean of the Faculty of Technology and Design of Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University; Tsyna Andrii Yuriiiovych – Doctor of Pedagogical Sciences, Full Professor, Professor, Head of the Department of Theory and Methods of Technological Education of Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University; Hrytsenko Larysa Oleksandrivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Theory and Methods of Technological Education of Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University; Buidina Olena Oleksandrivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Head of the Department of Methods of Educational Content of Poltava Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education named after M. V. Ostrogradsky; Lysenko Larysa Petrivna – a postgraduate student of the Department of Theory and Methods of Technological Education of Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University.

The ESP Secondary Education (Labor Training and Technology) is developed and implemented in Ukraine only in PNPУ, aimed at forming general and professional competencies that are sufficient to produce new ideas in the field of 01 Education/Pedagogy, to solve complex problems in vocational and pedagogical research and innovation activities, mastering

проведення власного науково-педагогічного дослідження з прилюдним захистом його результатів, що мають наукову новизну, теоретичне і практичне значення; формування висококваліфікованого та конкурентоспроможного фахівця, підготовленого до самостійної особистісноцентрованої науково-педагогічної діяльності в закладах загальної середньої та вищої освіти.

Особливість програми пов'язано з оригінальним концептуальним підходом, що забезпечує цілісність фахової підготовки педагога-дослідника. Освітній складник програми скерований на вивчення науково-теоретичних і практико-орієнтованих курсів, що пов'язані з реалізацією дослідницько-експериментальної роботи, а також формуванням професійної майстерності вчителя трудового навчання закладу загальної середньої освіти та викладача закладу вищої освіти, що забезпечує цілісність фахової підготовки.

Науковий складник програми передбачає виконання науково-педагогічного дослідження на актуальні теми технологічної галузі освіти у педагогічних ЗВО, ЗЗСО і позашкільних закладах освіти, написанню дисертації та її захисту. Здобувач може зосередити свої зусилля на розвитку власних соціальних навичок, науковій комунікації, розробці освітніх наукових проєктів, реалізації академічної мобільності тощо.

Цілі ОНП суголосні місії ЗВО – забезпечення конституційного права громадян України на вищу освіту, служіння людині та суспільству через підготовку конкурентоспроможних фахівців для освітньої та інших галузей. Серед стратегічних напрямів діяльності: забезпечення гідної конкурентоспроможності в освітньому просторі; забезпечення якості освіти; розвиток освітньої, наукової, інноваційної діяльності та плідної співпраці з вітчизняним і міжнародним науково-освітнім середовищем тощо («Стратегія ПНПУ імені В. Г. Короленка на 2020-2025 рр.»).

the methodology of scientific activities in the specialty, as well as conducting scientific and pedagogical research with a public defense of its results, which have scientific novelty, theoretical and practical significance; formation of a highly qualified and competitive specialist, prepared for independent personality-centered scientific and pedagogical activities in general secondary and higher education institutions.

The peculiarity of the program is associated with the original conceptual approach, which ensures the integrity of the teacher-researcher professional training. The educational component of the program is aimed at studying scientific-theoretical and practice-oriented courses related to the implementation of research and experimental work, as well as the formation of professional skills of a teacher of labor education for general secondary education and a lecturer for higher education, which ensures the integrity of professional training.

The scientific component of the program involves the implementation of scientific and pedagogical research on topical issues of the technological field of education in pedagogical higher educational institutions, general secondary educational institutions, and out-of-school educational institutions, writing a dissertation, and its defense. The applicant can focus on the development of their social skills, scientific communication, development of educational research projects, the implementation of academic mobility, etc.

The ESP goals are consistent with the missions of the higher educational institution, which is ensuring the constitutional right of citizens of Ukraine to higher education, service to man and society through the training of competent professionals for the education and other fields. Among the strategic areas of activity are the following: ensuring decent competitiveness in the educational space; ensuring the quality of education; development of educational, scientific, innovative activity and fruitful cooperation with the national and international scientific and educational environment, etc.

Цільові орієнтири ОНП корелюють із головною метою освітньої діяльності ЗВО: відтворенням інтелектуального потенціалу держави; забезпеченням навчальних закладів кваліфікованими фахівцями тощо («Статут ПНПУ імені В. Г. Короленка»).

Цілі ОНП відповідають основним завданням діяльності ЗВО: досягнення конкурентоспроможних наукових і науково-прикладних результатів; забезпечення розробки та впровадження інноваційних наукових розробок; отримання нових знань, створення та реалізація нових технологій («Положення про організацію наукової та науково-технічної діяльності у ПНПУ імені В. Г. Короленка»).

Цілі ОНП, зокрема підготовка науково-педагогічних фахівців, здатних забезпечити розвиток особистості як вищої цінності суспільства, відповідають концепції діяльності ПНПУ як провідного науково-методичного центру підготовки фахівців.

Під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОНП враховані інтереси та пропозиції таких груп зацікавлених сторін:

– здобувачі вищої освіти та випускники програми: під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОНП було враховано інтереси та пропозиції здобувачів вищої освіти (зокрема, як член робочої групи з розробки/вдосконалення ОНП залучена аспірантка кафедри Л. П. Лисенко). Урахування інтересів здобувачів вищої освіти відбувалося впродовж 2017-2020 рр. Із цією метою систематично здійснювався моніторинг (опитування, обговорення на засіданнях робочої групи, кафедри, різноманітних наукових зібраннях) змісту освітніх компонентів. Аспіранти різних років навчання регулярно запрошуються на засідання робочої групи з розроблення та вдосконалення ОНП. Під час заслуховування звітів аспірантів на засіданні кафедри теорії і методики технологічної освіти періодично обговорюються питання вдосконалення ОНП. Урахування інтересів та пропозицій здобувачів вищої освіти та випускників

(‘Strategy of Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University for 2020-2025’).

The ESP goals correlate with the main purpose of the higher educational institution educational activity, which are the following: reproduction of intellectual potential of the state; providing educational institutions with qualified specialists, etc. (Regulations of Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University).

The ESP goals correspond to the main objectives of the higher educational institution. They are the following: the achievement of competitive scientific and scientific-applied results; ensuring the development and implementation of innovative scientific developments; acquisition of new knowledge, creation, and implementation of new technologies (‘Regulations on the Organization of Scientific and Scientific-Technical Activities in Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University.’)

The ESP goals, in particular the training of scientific and pedagogical specialists capable of ensuring the development of personality as the society’s highest value, correspond to the concept of PNPU as a leading scientific and methodological training center.

The interests and suggestions of the following stakeholder groups are taken into account when formulating the goals and program learning outcomes:

– applicants for higher education and the program graduates: during the formulation of the ESP goals and program learning outcomes, the applicants’ interests, and suggestions were taken into account (in particular, L P Lysenko, a postgraduate student of the department, was involved as a member of the working group on ESP development). The higher education applicants’ interests were taken into account during 2017-2020. For this purpose, the content of educational components was systematically monitored (surveys, discussions at working group and department meetings, and various scientific meetings). Postgraduate students of different years of study are regularly invited to the meeting of the working group for the ESP

ОHP здійснюється через опитування, анкетування та обговорення. Так, у 2021 р. відповідно до пропозицій аспірантів щодо реалізації індивідуальних професійних компетентностей у закладах освіти було розширено вибірковий компонент професійної підготовки, пропонуючи здобувачам із кожної дисципліни за вибором не менше однієї альтернативної, а також започатковано реалізацію внутрішньої академічної мобільності учасників освітнього процесу;

– роботодавці: до формулювання цілей та програмних результатів навчання ОHP було залучено потенційних роботодавців (доцент кафедри теорії та методики технологічної підготовки, охорони праці та безпеки життєдіяльності Центрально-українського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка, канд. пед. наук Чистякова Л. О.; завідувач кафедри технологічної та професійної освіти Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, д. пед. наук, проф. Оршанський Л. В.; декан факультету фізичного виховання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, д. пед. наук, доц. Ящук С. М.), які під час щорічного анкетування висловили пропозиції щодо підсилення інноваційної фахової спрямованості дисциплін обов'язкової компоненти ОHP, пов'язавши її з тематикою досліджень аспірантів, реалізацією міжнародної мобільності аспірантів шляхом проходження ними міжнародного освітнього стажування, організованого за дистанційною платформою;

– академічна спільнота: заступник директора з науково-дослідної роботи та міжнародного співробітництва Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти ім. М. В. Остроградського, д. філософ. н., доц. Клепко С. Ф. надав позитивний відгук, зазначивши, що освітні заклади Полтавської області мають потребу в підготовці фахівців за ОHP Середня освіта (Трудове навчання та технології), представлені у ній фахові компетентності

development and improvement. During the postgraduate students' reports at the meeting of the Department of Theory and Methods of Technological Education, the issues of improving the ESP are periodically discussed. Consideration of the interests and suggestions of applicants for higher education and postgraduates of ESP is carried out through surveys, questionnaires, and discussions. Thus, in 2021, in accordance with the postgraduate students' suggestions on the implementation of individual professional competencies in educational institutions, the optional component of professional training was expanded, offering students at least one alternative for each discipline, and the implementation of internal academic mobility of participants in the educational process;

– employers: potential employers were involved in formulating the ESP goals and learning outcomes (Chistiakova L. O – Associate Professor of the Department of Theory and Methods of Technological Training, Job and Life Safety of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University, Candidate of Pedagogical Sciences; Orshanskii L. V. – Head of the Department of Technological and Professional Education of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, Doctor of Pedagogical Sciences, Full Professor; S. M. Yashchuk – Dean of the Faculty of Physical Education of Uman State Pavlo Tychyna Pedagogical University, Doctor of Pedagogical Sciences, Associate Professor). During the annual survey, they made the suggestion on strengthening the innovative professional orientation of the disciplines of the compulsory component of the ESP, linking it with the postgraduate students' research topics, the implementation of international mobility of postgraduate students through international internships organized on a distance platform;

– academic community: Klepko S. F. – Deputy Director for Research and International Cooperation of Poltava Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education named after M. V. Ostrogradsky, Doctor of

мають практичний характер; професорка кафедри педагогіки та методики технологічної освіти Криворізького державного педагогічного університету, д. пед. н. В. А. Яковлева також позитивно схарактеризувала ОНП, вказавши на доцільність організації неформальної освіти аспірантів на платформах масових відкритих онлайн-курсів, що в результаті дозволить ефективніше досягти програмних результатів навчання за ОНП (пропозиції академічної спільноти враховані в протоколі засідання робочої групи від 23 квітня 2021 р.).

– інші стейкхолдери: начальник відділу позашкільної освіти, виховної роботи, координації роботи закладів вищої освіти, науки та інноваційної діяльності Департаменту освіти і науки Полтавської обласної державної адміністрації О. А. Ухань надала позитивний відгук на ОНП, відзначивши реалізацію у її змісті однозначного зв'язку зовнішніх цілей вищої освіти та навчальних дисциплін, що виступає вирішальним чинником її якості. Зовнішні стейкхолдери (професорка кафедри педагогіки Херсонського державного університету, д. пед. наук Слюсаренко Н. В, декан гуманітарно-технологічного факультету Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка Курач М. С.) висловили широку зацікавленість науковими доробками аспірантів, про що свідчать матеріали роботи спеціалізованої вченої ради К2 44.053.03, готовність випускників здійснювати критичний аналіз основних світоглядних і методологічних проблем галузі технологічної освіти та суміжних із нею наук, планувати професійну діяльність у сфері наукових досліджень.

ОНП ґрунтується на результатах моніторингу ринку освітніх послуг та п'ятирічному досвіді підготовки кандидатів наук зі спеціальності 13.00.02 – теорія та методика трудового навчання. Тенденції розвитку технологічної галузі освіти, розширення автономії закладів загальної середньої освіти у розробці змісту навчальних програм із трудового навчання зумовлюють необхідність

Philosophy, Associate Professor. He gave a positive response, noting that educational institutions of Poltava region need to train specialists for ESP Secondary Education (Labor Training and Technology), the professional competencies presented in it are practical; professor of the Department of Pedagogy and Methods of Technological Education of Kryvyi Rih State Pedagogical University, Doctor of Pedagogical Sciences, Yakovlieva V. A. also positively characterized the ESP, pointing to the feasibility of organizing non-formal education of postgraduate students on the platforms of mass open online courses, which will result in more effective learning outcomes (academic community suggestions were taken into account in the minutes of the working group meeting dated April 23, 2021).

– Other stakeholders: Head of the Department of Extracurricular Education, Educational Work, and Coordination of Higher Educational, Scientific and Innovative Institutions of the Department of Education and Science of Poltava Regional State Administration gave a positive response to the ESP, noting the implementation of its realization in its content of unambiguous connection of external goals of higher education and academic disciplines, which is a decisive factor in its quality. External stakeholders (Sliusarenko N. V. – Professor of Pedagogy, Kherson State University, Doctor of Pedagogical Sciences; Kurach M. S. – Dean of the Faculty of Humanities and Technology of the Kremenets Regional Humanities and Pedagogy Academy named after Taras Shevchenko) expressed a wide interest in postgraduate students' scientific works, as evidenced by the materials of the specialized academic board K2 44.053.03, the readiness of postgraduates to carry out the critical analysis of the basic world outlook and methodological problems of the branch of technological education and the sciences connected with it testify; plan professional activities in the field of research.

The ESP is based on the results of monitoring the market of educational

употужнення їхнього кадрового потенціалу науково-педагогічними працівниками, здатними застосовувати способи і прийоми планування мети, цілепокладання, реалізації необхідних видів діяльності, оцінки і самооцінки результатів діяльності у розв'язанні професійних задач, які володіють прийоми виявлення і усвідомлення своїх можливостей, особистих і професійно значущих якостей з метою їх удосконалення.

Цілі ОНП і програмні результати навчання відображують актуальні тенденції розвитку спеціальності: формулювання мети професійного і особистісного розвитку, оцінювання власних потенційних можливостей, реальність обрання способів і шляхів розв'язання поставлених освітньо-наукових завдань, дотримання принципів академічної доброчесності тощо. Про унікальність спеціальності свідчить відсутність в Україні ЗВО, які здійснюють підготовку фахівців за подібною освітньою програмою. Останні тенденції наукових досліджень за спеціальністю, зокрема опанування аспірантами методологією досліджень та академічним письмом (англійською мовою), впровадження їхньої внутрішньої та міжнародної мобільності – враховано під час перегляду ОНП за результатами моніторингу професійних дискусій із стейкхолдерами.

Моніторинг та вдосконалення ОНП спирається на вивчення нормативно-правової бази галузі середньої освіти, результатів поточного і підсумкового контролю, моніторингу якості освітнього процесу, дослідження задоволеності здобувачів вищої освіти освітніми програмами, аналіз ресурсних умов реалізації ОНП тощо. Моніторинг і вдосконалення ОНП (в процесі її реалізації) включає такі заходи: реалізація робочих програм та її компонентів відповідно до чіткої структури та прозорого плану впровадження; проведення опитування аспірантів і викладачів з метою з'ясування особливостей викладання, навчання та оцінювання, а також узагальнення вихідної інформації відповідно до показника успішності; використання системи

services and five-year experience in training candidates of science in the specialty 13.00.02 – Theory and methods of labor training. Trends in the technological field of education, expanding the autonomy of general secondary education institutions in the development of curricula for labor training necessitate the strengthening of human resources by research and teaching staff capable of using methods and techniques of goal planning, goal setting, implementation of necessary activities, evaluation and self-evaluation activities in solving professional problems that have techniques for identifying and realizing their capabilities, personal and professionally significant qualities in order to improve them.

The ESP goals and learning outcomes reflect current trends in the specialty: formulating the purpose of professional and personal development, assessing their own potential, the reality of choosing ways and means of solving educational and scientific tasks, adherence to the principles of academic integrity, and more. The uniqueness of the specialty is evidenced by the lack of higher educational institutions in Ukraine that train specialists in such an educational program. The latest trends in research in the specialty, including the acquisition of postgraduate research methodology and academic writing (in English), the introduction of their national and international mobility are taken into account during the ESP review based on monitoring professional discussions with stakeholders.

The ESP monitoring and improvement are based on the study of the legal framework of secondary education, the results of current and final control, monitoring the quality of the educational process, researching the students' satisfaction with educational programs, analysis of resource conditions, etc. The ESP monitoring and improvement (in the process of its implementation) include the following measures: implementation of syllabus and its components in accordance with a clear structure and a transparent implementation plan; conducting a survey of postgraduate

зворотного та прямого зв'язку для аналізу результатів оцінювання та очікуваних розробок у предметній області з урахуванням потреб суспільства та наукового середовища; використання отриманої інформації для вдосконалення програми в цілому та її освітнього контенту.

Викладачі щорічно оновлюють зміст освітнього контенту (далі – ОК) на основі сучасних наукових досягнень і практик, які опановуються під час вивчення досвіду колег під час взаємовідвідування навчальних занять, підвищення кваліфікації на базі інших ЗВО України, проходження зарубіжних стажувань, співпраці з науково-дослідними установами, участі у наукових зібраннях. Прикладами модернізації контентів у 2017-2020 рр. є: 1) монографії (Титаренко В. П. *Методика вивчення декоративно-прикладної творчості: навчальний посібник*. Полтава, 2020 (ОК «Методи дослідження в теорії та методиці підготовки вчителя трудового навчання та технологій»); Цина А. Ю., Чистякова Л. О. та ін. *Трудове навчання та креслення у контексті сучасних інновацій: теоретико-методичні аспекти* : монографія. Рівне, 2018. (ОК «Теорія і методика підготовки вчителя трудового навчання та технологій»); *Опорна школа: шляхи становлення*: монографія / [М. І. Степаненко, Н. І. Шиян, О. Ю. Ільченко та ін.] за ред. М. І. Степаненка. Полтава, 2017. (ОК «Методика наукового аналізу та розробки дисертаційних проєктів»); В. І. Вернадський про основні напрями наукових досліджень ХХ століття : монографія / М. В. Гриньова, Г. Ф. Джурка, В. Т. Мельник; Полтава, 2018. (ОК «Компетентнісний підхід в освіті») та ін.); 2) наукові статті (Семеновська Л. А. *Інтерактивне навчання у професійній підготовці майбутніх педагогів. Естетика і етика педагогічної дії* : зб. наук. праць (ОК «Дидактика вищої школи»); Гнізділова О. А. *Наукові школи Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. Педагогіка та психологія*: зб. наук. праць (ОК «Науково-педагогічні школи

students and lecturers in order to clarify the features of teaching, learning and assessment, as well as the generalization of source information in accordance with the performance indicator; the usage of feedback and direct communication system to analyze the results of the evaluation and expected developments in the subject area, taking into account the needs of society and the scientific environment; the usage of the received information for the improvement of the program as a whole and its educational content.

Teaching staff annually update the content of educational content (hereinafter – EC) on the basis of modern scientific achievements and practices that are mastered during the study of colleagues' experience during mutual attendance, training in other higher educational institutions of Ukraine, foreign internships, cooperation with research institutions, participation in scientific meetings. The examples of content modernization in 2017-2020 are 1) monographs (Tytarenko V.P. *Methods of studying decorative and applied art: a textbook*. Poltava, 2020) (EC 'Research Methods in the Theory and Methods of Labor and Technology Teacher Training'); Tsyna A. Yu., Chistiakova L. O., etc. *Labor training and drawing in the context of modern innovations: theoretical and methodological aspects*: monograph. Rivne, 2018. (EC 'Research Methods in the Theory and Methods of Labor and Technology Teacher Training'); Basic school: ways of formation: monograph / [M. I. Stepanenko, N. I. Shyian, O. Yu. Ilchenko, etc.], edited by M. I. Stepanenko, Poltava, 2017. (EC 'Methods of Scientific Analysis and Dissertation Project Development; V. I. Vernadskii on the main directions of scientific research of the XX century: monograph / M. V. Hryniouva, H. F. Dzhurka, V. T. Melnyk, Poltava, 2018. EC 'Competence Approach in Education') etc.); 2) scientific papers (Semenovska L. A. *Interactive learning while future teacher training. Aesthetics and ethics of pedagogical action*: a collection of scientific papers (EC 'Higher School Didactics'); Hnizdilova O. A. *Scientific schools of*

України») та ін.); 3) участь викладачів у конференціях (Барболіна Т. М. Використання комп'ютерних тренажерів при вивченні теорії ігор. Особистісно орієнтоване навчання математики: сьогодення і перспективи: зб. матер. Всеукр наук.-практ. конф.) (ОК «Інформаційні технології в освіті та науці») тощо. Викладачі ОНП проводять дослідження у співпраці з освітніми та науково-дослідними установами: Інститутом педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, Полтавським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти імені М. В. Остроградського. ПНПУ імені В. Г. Короленка забезпечує постійне оновлення контенту ОК. У ЗВО здійснюється системний моніторинг навчально-методичного забезпечення, у ході якого аналізується в тому числі й осучаснення контенту ОК.

Забезпечення кваліфікованими науково-педагогічними кадрами закладів загальної середньої та вищої освіти є актуальним, тому що кафедра теорії і методики технологічної освіти ПНПУ імені В. Г. Короленка залишається головним і єдиним осередком в Україні і Полтавській області, який здатний це зреалізувати. ОНП «Середня освіта (Трудове навчання та технології)» розроблялася з урахуванням сучасних змін у структурі та компонентах шкільних навчальних програм із трудового навчання та технологій в умовах втілення концепції Нової української школи. Перспективи розвитку ОНП, пов'язані з удосконаленням змісту і засобів підготовки докторів філософії в галузі освітніх і педагогічних наук, які повинні повною мірою виявляти готовність здійснювати професійну діяльність, володіти інноваційними педагогічними технологіями, використовувати освітній потенціал навчальних дисциплін різних освітніх галузей під час вирішенні педагогічних завдань, бути конкурентоспроможними, мобільними, реалізовувати здатність і прагнення до саморозвитку і самовдосконалення.

Поліпшенню підготовки за ОНП також сприяє оновлення змісту навчальних

Poltava V. G. Korolenko National Pedagogical University. Pedagogy and psychology: a collection of scientific papers (EC 'Scientific and Pedagogical Schools of Ukraine'), etc.); 3) participation of teaching staff in conferences (Barbolina T.M. The use of computer simulators in the study of game theory. Personally oriented teaching of mathematics: present and prospects: Proceedings of All-Ukrainian scientific and practical conference) (EC 'Information Technology in Education and Science'), etc. The ESP teaching staff conduct research in cooperation with educational and research institutions: Institute of Pedagogical Education and Adult Education of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, Poltava Regional Institute of Postgraduate Pedagogical Education named after M. V. Ostrogradsky. PNP provides constant updating of EC content. Systematic monitoring of educational and methodical support is carried out in higher educational institution, and modernization of EC content is analyzed.

Provision of qualified scientific and pedagogical staff for general secondary and higher education institutions is relevant, and the Department of Theory and Methods of Technological Education of PNP remains the main and only center in Ukraine and Poltava region, which is able to implement it. The ESP 'Secondary Education (Labor Education and Technology)' was developed taking into account modern changes in the structure and components of school curricula on labor education and technology in the context of the implementation of the New Ukrainian School concept. Prospects for the ESP development are related to improving the content and means of training doctors of philosophy in the field of educational and pedagogical sciences, which must fully show readiness to carry out professional activities, have innovative pedagogical technologies, use the educational potential of various disciplines in solving pedagogical problems, to be competitive, mobile, to realize ability and aspiration to self-development and self-improvement.

Improving the content of academic disciplines, reflecting the latest trends in the

дисциплін, відбиття в ньому новітніх тенденцій розвитку освіти та відповідних галузей науки; удосконалення інформаційного, навчально-методичного забезпечення дисциплін ОНП; розширення спектра роботодавців, які можуть бути залучені до викладання навчальних дисциплін за ОНП «Середня освіта (Трудове навчання та технології)»; збільшення обсягу публікацій НПП у міжнародних наукових виданнях, що індексуються у наукометричних базах; залучення аспірантів до активної участі в компаративістських освітньо-наукових проектах, програмах міжнародної академічної мобільності, неформальній та інформальній освіті, конференціях різних рівнів; оновлення кабінетів, лабораторій, поповнення їх сучасними видами обладнання, устаткуванням.

ПНПУ має реальні можливості забезпечення ОК ОНП висококваліфікованими науковими кадрами та реалізації науково-дослідницького складника програми науковими керівниками, що мають потужні наукові школи в галузі середньої освіти, продовжують розвиток цього напрямку досліджень, демонструють вагомість у регіональному і всеукраїнському науково-педагогічному контекстах. Науковий потенціал Університету забезпечує відкриття разових спеціалізованих рад та має перспективу створення постійно діючих спеціалізованих вчених рад зі спеціальності «Середня освіта (За предметними спеціальностями)». Заплановане розширення можливостей здобувачів та НПП у реалізації програм внутрішньої та міжнародної академічної мобільності через укладання відповідних договорів. До прикладу, у 2020-2021 н.р. укладено нові угоди з Національним педагогічним університетом імені М. П. Драгоманова та Криворізьким державним педагогічним університетом про співпрацю щодо реалізації програм внутрішньої академічної мобільності.

development of education and relevant fields of science, also contributes to the improvement of training, improvement of informational, educational, and methodical support of ESP disciplines, expanding the range of employers who can be involved in teaching for ESP 'Secondary Education (Labor Training and Technology)', increasing the volume of staff publications in international scientific publications indexed in scientometric databases, attracting postgraduate students to actively participate in comparative educational and research projects, programs of international academic mobility, non-formal and informal education, conferences of various levels, renovation of offices, laboratories, and replenishment with modern equipment.

PNPU has real opportunities to provide EC of the ESP with highly qualified scientific staff and implementation of the research component of the program by research supervisors who have powerful scientific schools in the field of secondary education, continue to develop this area of research, demonstrate the importance in regional and national scientific and pedagogical contexts. The scientific potential of the University provides the opening of one-time specialized academic boards and has the prospect of creating permanent specialized academic boards in the specialty 'Secondary education (by subject specialties).' It is planned to expand the opportunities of applicants and staff in the implementation of national and international academic mobility programs through the conclusion of relevant agreements. For example, new agreements have been concluded with the National M. P. Drahomanov Pedagogical University and Kryvyi Rih State Pedagogical University on cooperation in the internal academic mobility programs implementation in 2020-2021.

Любов Кравченко
Андрій Цина

*Liubov Kravchenko
Andrii Tsyna*